

Ara 1 lej
V. évfolyam 187 sz.
1936 július 17.
PÉNTEK

Felölös szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

MAGYARÁG

TEMETÜNK...

Amikor ezek a mély gyászban és porig sujtó fájdalomban fogant sorok nyomtatásban megjelennek, befejeztetett az utolsó aktus is: feledhetetlen Főszerkesztőnk, lapunk alapítója, szellemi vezetője, mindnyájunk támasza és reménysége már az anyaföldben alussza örök álmát.

Huszonnégy órája immár, hogy reánkcsapott a szörnyű hír, de eszmélni abból a szélütöttséghez hasonló állapotból, amelybe az mindnyájunkat kergetett, nagyon nehéz. Sőt most, amikor már tudatosabban nézzük ténylegesen látjuk, mi esett meg velünk, még nehezebb elviselni a gondolatot, hogy ez most már mindig így lesz... Hogy reggel amikor bejövünk a szerkesztőségbe, nem lesz, aki kiossza a munkát, nem lesz, aki megmondja nekünk, mit írjunk, hogy a lap valóban olyan legyen, aminőnek lennie kell.

Járunk az utcán, holdkórosan és mindenütt az Ő neve cseng a fülünkbe. Hallgatjuk az összeverődött embercsoportok riadt beszélgetésének fülünkig elható szófoszlányait s csak most kezdjük érezni, mi volt Ő nekünk, mi volt ennek a városnak. Olyan volt, mint az egészség, amíg itt volt körülöttünk. Rendelkezett, utasításokat adott, mindezt természetesen vettük s most, hogy nincs többé, most... most nagyon érezzük pótolhatatlan hiányát.

Itt állunk tétlenül és készülünk a nagy temetésre. Készülünk? Mily borzalmas szó. Az újságíró élete egyébből sem áll, mint az eseményekre való készülődésből, életeleme, hogy jelen legyen minden eseménynél és arról pontosan, gondosan kimerítően tájékoztassa közönségét. Feledhetetlen főszerkesztőnk hányszor magyarázta ezt el nekünk s mi fiatal munkatársai hányszor vétettünk az újságíró eme alapszabálya ellen... Hányszor történt meg, hogy Ő valamennyiünket megelőzve hamarabb tudta meg az eseményeket mint mi s mire lihegve beérkeztünk a redakcióba, a cikk lement a nyomdába, már ki is szedték, sőt az első festéktől nedves lappéldányokat már kapkodta is a közönség az utcán... Főszerkesztőnk ilyenkor haragosnak látszani akaró hangon, de mindig szívjósággal telve ismételte el előttiünk az újságíró alapszabályát, közben azonban mélységes elégtételt érzett magában, hogy mennyire

fiatalosabb, mennyire fürgébb is valamennyiünkénél...

S most újból eseményre kell készülnünk... A redakció levegője ismét túl-

fűtött, nagy esemény légköre villamosítja az atmoszférát s mi nem tudunk engedelmessé válni Főszerkesztőnk mindenkorai parancsának, tanácsának... Az újságíró egyetlen vágya, hogy események legyenek, minél nagyobb események, amelyeket minél szenzációsabb feltalálásban tudjon adagolni a közönségnek... S most, itt e nagy esemény, e szörnyű, e még mindig hihetetlen esemény láttán megtagadjuk az újságíró első parancsolatát, lelkiünk mélyéből kívánnók, lelkiünk mélyéből szeretnők, ha erre az eseményre soha, soha nem került volna sor, ha tollunk soha nem kényszerülne arra, hogy ilyen eseményekről számoljon be olvasó közönségének...

Ki tudná számon tartani, hányadszor csendül fel szerkesztőségünk telefonja tegnap dél óta? Barátok, ismerősök és ismeretlenek sűrű egymásutánban személyesen, levélben, táviratban vagy telefon útján fejezik ki részvétüket. Feljegyezzük a nevek tengerét? Lehetetlenség. Hiszen akár hányszor megtörtént ebben a huszon-

nég órában, hogy amikor felvettük a telefonkagylót, abból görcsös zokogás hangja tört elő. Sirás, amely azonban mindennél többet mondott. A névtelen gyászoló, az ismeretlen szomorúkodó sirása volt ez a telefonkagylóból kiáradó rejtélyes, megdöbbentő hang, jelképe annak a gyásznak, amely ezt a várost elfogta a lesújtó hír hallatára. Vagy beszámoljunk róla, hogy a város vezető egyéniségei egymásnak adják a kilincset s amikor részvétüket akarják kifejezni, nem jutnak szóhoz? Csak nézünk szembe egymással szótlanul, de e némaságban minden fájdalomunk benne van, a fájdalomunk, amely nem tűr szavakat és e némaságnál többet úgy sem tudnánk egymásnak mondani...

Készülünk a nagy temetésre... Készülünk? Igen a percek rohannak, épp úgy, mint lázas délelőttökön, de a mi számunkra mintha megállt volna az óra mutatója. Lehet, hogy épp e pillanatban a világ valamely sarkában olyan esemény történik, ami az emberiség sorsát dönti el. De mi képtelenek vagyunk figyelni, képtelenek vagyunk gondolatainkat az eseményekre koncentrálni, képtelenek vagyunk engedelmeskedni az Ő mindenkorai parancsának: mindenütt ott lenni, mindent pontosan megírni...

Készülünk a nagy temetésre... Egy egész város készül a nagy halottjának utolsó útján való részvételre. Ma délután három órakor, mikor e sorok már a nyomdában vannak, egy egész város, nem, egy egész országrész ad egymásnak találkozózt a szomorú alkalomból.

A temetési szertartást dr. Weinberger Mózes cluj-i főrabbi végzi. Beszédet mond a Nagy Halott koporsója fölött Ligeti Ernő az országos Újságíró Szervezet nevében, Katona Béla szerkesztő az Újságíró szervezet oradeai csoportja nevében. Perédi György szerkesztő a Szilgigeti Irodalmi társaság nevében, dr. Soós István a Magyar Párt nevében. Bucsuatni fogja Nagy Halottunkat Pásztor Miklós, lapjaink szerkesztője és Grünwald Sándor gépmester, nyomdávalatunk nevében. Dr. Lőrincz Sándor ügyvéd pedig Főszerkesztőnk barátai köre nevében bucusztatja majd feledhetetlen Főszerkesztőnköt.

Megállt az idő a mi számunkra, szeretők, ha megállna. Ha Nagy Halottunkat itt tarthatnánk mégis, dacolva mindennel, mindenkivel a fölöttünk álló erővel, a Természet rendjével... Hiába, nem lehet. az idő rohan, a percek tűnnek, a Természet nem tűr ellenkezést, nem bír ellentmondást. Készülnünk kell, bucsuznunk kell...

Főszekerestőnk! Munkatársunk! Barátunk! Atyánk! Hát ennek a pillanatnak is el kellett jönnie? Megtörténhetett az az idő, amidőn hat lábnyi föld takar el tőlünk? Mit is mondjunk e pillanatban Neked, hogy hűleid meghallják, mit tegyünk, hogy lezárt szemeid meglássák, mit érezzünk, hogy hogy jószágodtól kifáradt szíved örömmel érezzen velünk?

Gyengék vagyunk mindenre, amit tenünk kellene. Gyengék vagyunk, mert elhagytál bennünket, Te: az Erő, a fáradhatatlan energia, a soha nem pihenő Mozgás megtestesülése. Sokat tanultunk Tőled, úgy látszik azonban, még tanulnunk kellene, hogy ne sujtson ennyire le a fájdalom, hogy ne legyünk ennyire tehetetlenek, most amidőn koporsód előtt fogadalmat kell tennünk Neked, hogy azt a zászlót, amelyet Te bontottál ki, Te tettél tiszteltté, megbecsültté széles ez országban, azt a zászlót, amely alá oly gondnal, szerető figyelemmel

gyűjtöttél össze bennünket, ne engedjük elhullni. Erőtlen kezedből kiesett ez a zászló, de mi felragadjuk, gyenge erőnkkel összefogunk, hogy tovább vigyük Művedet.

Élted főműve volt ez a lap s most, hogy a kifürkészhetetlen felsőbb Akarat kioltotta ezt a nemes, ezt az igaz emberi életet: a mi kötelességünk, hogy az apró, pislákoló mécses imbolygó fényéből általad teremtetett vakító fényű reflektort ne hagyjuk kialudni. Gyengék vagyunk a szavakhoz, de most, itt, koporsód előtt a tettekhez eléggé erősnek érezzük magunkat. Mert erőseknek — oh, mily erőseknek — kell lennünk ahhoz, hogy öröködet átvéve, megtartsuk azt, amit Te megteremtettél. Amíg itt voltál közöttünk és jószágos szaviddal irányítottad tevékenységünket, de sokszor megbántottunk, de sokszor nem tettünk úgy, ahogyan Te azt szeretted volna... S most, koporsód előtt zokogva, mellünket verve ismerjük be bűneinket, fiatalos könnyelműségünket... S ha nem tehetünk mindig eleget akaratodnak nemes életedben, most koporsód előtt, Isten szabad ege alatt fogadjuk meg szent esküvel, hogy mindent jövateszünk, amit valaha is vettünk Ellened... Utolsó erőnket is összeszedjük, lebirjuk fájdalmunkat, hogy meg-

Kivágandó és összegyűjtendő

22

Igazoló szelvény.

Aki 30 szelvényt összegyűjt az résztvehet az új nyári tombolán

Junius — július

álljunk, megfeleljünk azokon a posztokon, ahová a Te bizalmasad állított bennünket... Mert tudjuk, eddig nyugodtak lehetünk, ha mi néha felelőtlenül is láttuk el munkánkat, ott álltál Te a posztodon éberén, figyelve: nem történhetett semmi baj. Most azonban, hogy itthagytál, érezzük a vállainkra nehezedő súlyt és amíg feladatunk könnyüségé elől gyakran meghátráltunk, most a nagyobb súlyt ad nekünk arra, hogy azt el is viseljük...

Pásztor Ede, szeretett Főszekerestőnk! Megkínzott testedet most az anyaföldnek adjuk át. Legyen pihenésed csendes, olyan, amint nemes életeddel kiérdemeltél. És ha lenézel ránk a magasból, nyugodj meg, munkád nem szakad félbe, Hozzád méltóan tovább folytatjuk azt!

Helyreállt a béke a kormány tagjai között

Titulescu külügyminiszter pénteken megkezdí szabadságát és elhagyja az országo

Tatarescu: „Nincs szó semmiféle lemondásról!”

Bucuresti július 15.

Titulescu külügyminiszter pénteken Cap Martinba utazik, ahol nyári szabadságát fogja eltölteni. Elutazása előtt még egyszer királyi kihallgatáson jelenik meg. Egyébként a Semmitőszék tegnap Titulescut jogszerinti szenátor-nak jelentette ki.

Titulescu külügyminiszter hazaérkezése után a belpolitikai élet rendkívüli módon megélénkült. A miniszterelnök és a külügyminiszter közötti tanácskozások során megegyezés jött létre az általános politikai vonalvezetés tekintetében. Tegnap délután Tatarescu lakásán újabb tanácskozás volt, amelyen Franasovici, Inculet és Antonescu miniszterek vettek részt. A helyzet teljesen tisztázódott, úgy, hogy fontos ha-

tározatokat hozhattak a szóbanforgó problémák megoldására. Ezeket a határozatokat a csütörtöki minisztertanácson hagyják jóvá, amikor dönteni fognak a kormány nyári tevékenységéről is.

Titulescu előreláthatólag még két napig marad a fővárosban és azután Cap Martinba, majd Gasteinba utazik. Beavatott helyen úgy értesültek, hogy Titulescu is részt vesz a csütörtöki minisztertanácson és be fog számolni diplomáciai tevékenységéről, amelyet az utóbbi négy hét alatt végzett.

A minisztertanács befejezése után hivatalos jelentést adnak ki. Tatarescu miniszterelnök tegnap megérkezése alkalmával a következőket jelentette ki:

— Megfogják látni, hogy mindazok a számítások, amelyeket Titulescu hazaérkezésével hoztak összefüggésbe, tévesek. Nincs Tatarescu-kérdés, nincs Titulescu-kérdés és nincs szó semmiféle lemondásról. A dolgok a lehető legjobban állnak.

A bucuresti-i lapok véleménye szerint tegnap ténylegesen kormányválság fenyegetett, amelyet azonban a jelek szerint sikerült elhárítani. Azt hiszik, hogy Tatarescu miniszterelnök bizonyos kérdésekben, amelyeket Titulescu lényeges fontosságúnak tart, engedményeket tett. Csütörtö-

kön minisztertanács lesz és ezen a minisztertanácson történik a végleges döntés.

Kedd délután fél 4 órakor Tatarescu miniszterelnök, Antonescu pénzügyminiszter és Inculet belügyminiszter közös megbeszélést folytattak Titulescu külügyminiszterrel. A megbeszélés 6 óra után ért véget. Kormánykörök remélik, hogy a felmerült nehézségeket sikerül elhárítani. A fővárosi lapok szerint a minisztertanács, amelyet a helyzet enyhüléséig elhalasztottak, már holnap összeül. Kedd este Titulescu Bratianu Dinuval a kormánypárt elnökével tanácskozott, aki ugyancsak ma este érkezett vissza a fővárosba. Mihalache szintén hosszasan tárgyalt a külügyminiszterrel. Ez a megbeszélés két órát vett igénybe. A délelőtti folyamán Gr. Filipescuval is tárgyalt Titulescu, majd együtt ebédelt a konzervatív párt elnökével. A politikai megbeszélések ugyszólván egyetlen pillanatra sem szakadtak félbe.

Bratianu Dinu, a liberális párt elnök, tegnap a késő délutáni órákban Constantából visszaérkezett a fővárosba. Este hét órakor a pártelnök megbeszélést folytatott Titulescu külügyminiszterrel.

A holnapi nap folyamán Tatarescu miniszterelnök elnöklése alatt a kormány gazdasági bizottsága ülést tart. A bizottság több fontos kérdést szándékszik megtárgyalni.

Munkásbaleset Oradeán

Oradea, jul. 15.

Munka közben súlyos szerencsétlenség érte Darvas Gyula 56 éves cserepezőt, Dobrogea-utca 5. szám alatti lakost. Darvas a Léderer és Kálmán gyárban cserepezési munkát végzett és a tetőn dolgozott. A tető beszakadt és Darvas 5 méter magasságból a padlásra zuhant. A cserepező munkást súlyos belső sérüléseket szenvedett. — Beszállították a Zsidó kórházba, ahol kezelés alá vették.

Időjárás

Ujabb felmelegedés, változó felhőzet, egyes helyeken ismét esők.

2 oldal. "MAGYARSÁG" 1936 július 17.

Bármilyen nyomtatványt a legolcsóbb árban a legrövidebb időn belül készít

Pásztor Ede cég könyvnyomdája
Papir és írószerek nagy választékban.
Könyvkötészet.

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

A romániai buzapiacon még nem érezhető az amerikai szárazság hatása

Belgium betiltotta a román buza bevitelét

Bucuresti, július 15.
Mint már jelentettük, az Egyesült Államok ezévi buzatermésének legnagyobb részét az igen nagyméretű szárazság teljesen tönkretette. Ennek következtében az észak-amerikai gabonatőzsdén a buzaárak állandó emelkedést mutatnak. Sőt nemcsak Észak-amerikában, de már az európai gabona tőzsdéken is érezhető az árak emelkedése. — Ugyanis Északamerika buzája ebben az évben nem fog megjelenni az európai piacokon és ennek következtében az európai buza egyik legnagyobb versenytársától szabaddult meg. Romániában általánosságban még nem érezhető a buzaárak emelkedése, csupán a timisoarai gabonatőzsdén észlelhető ezideig némi emelkedés. Az a körülmény, hogy Romániában, ellentétben a többi európai államokkal még lényegesebb emelkedés a buzaárakban nem mutatkozik, abban találja magyarázatát, hogy az ország ezévi

buzafeleslegének, amelyet hozzáértők és a hivatalos tényezők százezer vagonra becsülnék, mindeztideig nem tudtak piacot teremteni. A buzaértékesítő hivatal az utóbbi napokban mindössze 9200 vagon buza exportjára adott engedélyt, ami még tíz százalékat sem teszi ki az ország eladásra kerülő buzakészletének.

A belga kormány meglepetésszerűen betiltotta a román buza bevitelét. Az intézkedés súlyos veszteséget jelent nemcsak az exportőrök számára, hanem devizaszerzés szempontjából is. A belga kormány rendelkezése addig marad érvényben, amíg a Romániában befagyott belga követelések rendezésére a két állam új egyezményt nem köt. A román buza bevitelének betiltásával egyidejűleg Belgium szerződést kötött Magyarországgal, amelynek értelmében 50.000 tonna magyar búzát venne át.

Franciaországban rövidesen megszűnik munkanélküliség

.. mondotta Salengro belügyminiszter, aki 20 milliárd franknyi közmunka megkezdését jelentette be

Páris, július 15.
Salengro belügyminiszter tegnap részt vett egy szocialista gyűlésen, amelyen fontos bejelentéseket tett a Blum kormány által elvégzendő feladatokról, valamint a kormánynak további nagyfontosságú közmunka terveiről.

A Blum kormány nagyfontosságú közmunkákat indított meg azonnal az uralomra jutása után — mondotta Salengro — további tervei során pedig nem kevesebb, mint

husz milliárd franknyi közmunkát akar elvégeztetni,

miáltal az állam gazdasági életének vérkeringését felfrissíti.

A nagyszabású munkaalkalom teremtését részben állami munkálatokkal szán-

dékszik véghez vinni, részben pedig lehetőségeket és kölcsönt nyújt bizonyos vállalkozóknak, akik azonnali munkálatokat kezdenek.

— A munkanélküliség rövidesen eltűnik Franciaországból — jelentette ki Franciaország szocialista belügyminisztere. — Megmutatjuk a világnak, hogy mire képes egy kormány, amelyet a legjobb béke és szociális szándékok vezetnek.

Ezután az árdragitók letöréséről beszélt a belügyminiszter. Kijelentette, hogy a francia kormány mindent elkövet, hogy az árdragitók mozgalmát letörje. Ezen célból minden megyében ármáximáló bizottságokat állítunk fel — mondotta Salengro belügyminiszter, mely bizottságok hivatva lesznek a fontosabb árucikkek árait maximálni és annak betartását felülvizsgálni.

Rendőrtisztek gyilkolták meg a spanyol monarchisták vezérét

Madrid, július 15.
Spanyolországban az állandósult forrongások naponként termelik ki a politikai gyilkosságokat. A megszokás kereteit messze túllépi azonban az a véres esemény, amely vasárnap történt Madridban. Fényes nappal négy rendőr egyenruhás férfi revolverekből valószínűsítő sorozatot adott le egy járőrkölőre. A megtámadott véresen összeesett.

A merénylők a testet gépkocsiba dobták s a következő pillanatban eltűntek.

Este a madridi köztemető őrnél négy rendőrtiszt jelent meg. Közölték a tisztviselővel, hogy egy halottat hoztak, melyet a hullaházba akarnak letenni további intézkedésig. A temető gondnok csak halottkénti bizonyítvány ellenében akarta a tetemet elfogadni, az okmányt azonban a rendőrtisztek nem tudták felmutatni. Hangsúlyozták, hogy egy csavargóról van szó, akit holtan találtak az utcán. Az érvelés hatott s a temetőőr átvette a holttestet. Hétfőn aztán ki derült, hogy a halott csavargó Calvo Sotelo, a híres spanyol monarchista vezér, kinek meggyilkolása óriási hatást keltett egész Spanyolországban.

A kormány rendeletére két vizsgálóbíró igyekszik az ügyre világosságot deríteni. Egyelőre csak annyi bizonyos, hogy a politikust rendőrtisztek tették el láb alól.

VIII. Eduard angol király a francia Rivierán akar nyaralni

Cannes, július 15.
Anglia párisi követe Sir J. Clerk értesítést küldött Cannes város polgármesterének arról, hogy VIII. Eduárd angol király Cannesben szándékszik nyaralni. Előbb a Vinny hősök szobrának leleplezésén vesz részt a király, majd Cannesbe utazik, ahol incognitóban szeretne tartózkodni.

Clark értesítette Cannes polgármesterét arról is, hogy lehetőség szerint mindent követessen el, hogy VIII. Eduárdot sem fotográfusok, sem újságírók ne zavarhassák.

Bonyolult fakiviteli ügy az oradeai törvényszék előtt.

Oradea, július 15.
A bíróságok előtt évek óta harcban állanak egymással Neagu Aurelia és a román, valamint a magyar államvasutak. Neagu Aurelia ugyanis Beiusról fát szállított Magyarországra a Békéscsabai Faépítő Rt.-nek. A fa át is ment a határon, rendszeresen elvámolták és átkerült Magyarországra. Ott azonban Kötegyánon nem engedték tovább és a származási igazolvány bemutatását kérték.

A származási igazolványt nem tudták felmutatni és nem tudták megszerezni később sem. Mikor a törvényes várakozási idő letelt, a MÁV elárvereztette a fát. Az elárverezett fa értéke azonban nem tette ki a famennyiség fuvarját és ezért az államvasutak pert indítottak Neagu Aurelia ellen.

Neagu Aurelia perbe akarta hívni Fafu urat, aki a fát szállító beiusi favállalat igazgatója. Szerinte őt kell felelősségre vonni, mert az ő tulajdonát képezte a fa. — A vasút ügyvédje szerint azonban Fafu ur csak báb, Neagu Aurelia kezében, akit mindenáron a per komplikálása végett akar belekeverni az ügybe s akinek — szerinte — az egész perhez semmi köze sincs. A bíróság is úgy találta, hogy Fafu urat nem lehet perbe hívni, mert az ilyen esetekben a szállító felelős, ellenben helyt adott Neagu Aurelia bizonyítási kérésének, amelyben azt kéri megállapítani, hogy az elárverezett fa értéke sokkal nagyobb volt, mint a fuvar és hogy a beszédett összeg még sem fedte a szállítási költségeket, valahol szabálytalanságnak kellett történnie. A bíróság határozata értelmében a hatóságok a közel jövőben lefolytatják a bizonyítási eljárást.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK.

Bucuresti: 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthirek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 18 Feloivasás. 18.15 A kis rádiózenekar műsorának közvetítése. 22.45 Cristescu zenekar. Majd hírek.

Budapest: 7.45 Torna, lemezek. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 Feloivasás. 13 Déli harangszó, utána időjárásjelentés. 13.0 Gramofon. 14.30 Rendőrzezenekar.

PÉNTEK:

Bucuresti: 6.30 Reggeli adás. 13 Gramofonlemez. 13.25 Sporthirek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 14.30 Gramofonlemez. 18.15 Gramofonlemez. 18.30 A kis rádiózenekar műsorának közvetítése. 20.20 Metani Konstantin klarinét versenye. 20.50 Theodorescu hegedűművész játéka. 21.30 Verdi Traviata opera lemezen. 24 Motzoi zenekar.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofonlemez. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Feloivasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Harang. 13.05 Postászenekar. 14.40 Két zongorás jazz. 18 Brácsa. 18.40 Sportközlemények. 19.50 Petőfi és Vajda költemények. 20.20 Ének-cigányzene. 21.10 Szász Ilka csövegése. 21.40 Operaházi zenekar. 24.05 Szalonzene. 1.05 Hírek.

ról is, hogy lehetőség szerint mindent követessen el, hogy VIII. Eduárdot sem fotográfusok, sem újságírók ne zavarhassák. Egyes párisi jelentések szerint Eduárd az egykori welszi herceg hosszabb ideig tartózkodott Cannesben és érzelmi szálak fűzik a városhoz.

A HACÁC MENETRENDJE

3 **Detektivregény**

— Megkönnyebbülés? — hüledeztem. Igen különösnek találtam a kifejezést. Az ilyesmi talán izgalmat jelenthet, de megkönnyebbülést...!

ANDOVER

Poirot balsejtelmek a névtelen levéllel kapcsolatban nagy hatással voltak rám, de aztán a dolog mégis kiment a fejemből, mire június 21-ike elérkezett. Akkor jutott csak újra eszembe, mikor Japp főfelügyelő a Scotland Yardról meglátogatta Poirot barátomat. Engem is régen ismert és most örömmel üdvözölt.

— Kit látok, — kiáltott föl. — Hastings kapitány saját személyében! Ugy érzem, mintha a régi szép idők tértek volna vissza, hogy most itt látom Mr. Poirot-nál. Tudja-e, hogy a barátjának minden nagy bűnyűben benne van a keze? Most legutóbb is... Mondja, Hastings: hallott már Mr. Poirot névtelen leveléről? — tért Japp a tárgyra hirtelen.

— Ejnye! — hökkentem meg. — Egészen elfelejtettem!... Hányadikát is említett a levél?

— 21-ét — szólt Papp. — Ezért is jöttem most ide. 21-ike tegnap volt és merő ki váncsiságból késő éjszaka még felhívtam Andovert... Hát bizony ez ugratás volt, ahogy mondtam. Nem történt semmi. Egy kirakatablak betört... gyerekek kővel dobálództak... és két részeg garázdálkodott. Belga barátunk ezuttal főlélegesen aggodalmaskodott.

— Szavaira nagy megkönnyebbülést érzek — szólt Poirot ünnepélyesen. — Ostobaság volt, hogy olyan komolyan vettem a dolgot.

— Mi tucatszámra kapjuk az ilyen leveleket — magyarázta Japp jóindulattal. — Emberek, akiknek hiányzik az ötödik kerekük, unalmukban ilyesmit firkálnak. Szórakoztatja őket. Azért ugrottam föl, hogy megnyugtassam magát. Kár lenne, ha szürke agysejtjei hiába működnenek.

Japp harsányan kacagott, a lüszöbről még vidáman intett és elment.

— Sajnálom, hogy a névtelen levél olyan szappanbuborék volt — mondtam részvétellel Poirot-nak.

— Be kell vallanom, hogy ezuttal tévedtem — sóhajtott Poirot. Fájdalom, öregszem és gyanakvó leszek, mint a vak házörző kutya, amely már akkor is morog, mikor nem jön senki!... Pedig oly szöcnyen izgalmasnak és rejtélyesnek látszott az eset.

— Szeretném hallani, milyennek képzelem magam az izgalmas és rejtélyes esetet? — kérdeztem kíváncsian.

Poirot lehunyta a szemét és hátradőlt a mély karosszékekben. A hangja szinte dörömbölt.

— Nagyon egyszerűnek — mondta. — Olyan bünt gondolok, amelyben nincs bonyodalom. Szenvedélymentes, csöndes, házias bünt...

— Hogy lehet a bűn "meghitt"? —

Tegyük föl, — duruzsolt Poirot, — hogy négyen leülnek bridselni és az ötödik a főléleges ötödik, letelepszik a kandalló elé a karosszékekbe. Mikor a játszmának vége, a kandallónál ülő férfit holtan alálják. A négy közül valamelyik, amikor "asztal" volt, odament hozzá és megölte: a másik három elmerült a játékban és nem vette észre. Ez volna aztán a bűn! Melyik a négy közül?...

— Én bizony nem látok semmi izgalmat ebben!

Poirot mély rosszalással nézett rám.

(Folyt. köv.)

Követ kötött a nyakára és gyermekei szemeláttára a patakba ölte magát

Satunare, július 15.

Nem mindennapi módon akart véget vetni életének Ruba Péter 66 éves craidarol ti gazdálkodó. Az öreg ember hosszú idő óta gyomorrákban szenved s emiatt már több alkalommal öngyilkosságot kísérelt meg, de tettében mindannyiszor megakadályozták. Az öreg gazdálkodónak néhány héttel ezelőtt meghalt a felesége és ez a csapás valósággal buskomorrá tette. Gyermekei féltő gondnal figyelték minden lépését, mert tudták, hogy a lelki egyensúlyát veszített édesapjuk ismét az öngyilkosság gondolatát forgatja fejében. Az öreg gazdálkodó azonban kijátszotta gyermekei éberségét és éjnek idején kiszökött a házból. Átmászott a kerítésen s utját a Crasna patak

felé vette.

Ott hatalmas követ kerített s azt nyakába erősítette a nadrágszíjával.

Gyermekei, akik észrevették apjuk távozását, keresésére indultak. Nem messze az öregtől hangosan kiáltották apjuk nevét az éjszakában. Ruba Péter azonban nem szólt, hanem, amint meglátta fiait gyorsan a mélyvízű patakba ugrott. A hullámok azonnal elnyelték.

Ruba Péter fiai látták a hoidvilágnál, amint apjuk a vízbe veti magát. Meggyorsították lépteiket s beugrottak a vízbe, de nem sikerült megtalálniuk apjukat. Másnap átkutatták a patak medrét és megtalálták az iszapban Ruba Péter holttestét. — Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

SPORT

A Bocskay Oradeán

Az oradeai együttesek első idej nemzeti közö mecsnek a Bocskayt szánta. A mérkőzés eddig különböző akadályok miatt nem valósulhatott meg, de most mégis létrejön a nagy érdeklődéssel várt mérkőzés. A csapatok már birtokában vannak minden szükséges engedélynek és a jövő kedden lejátssz-

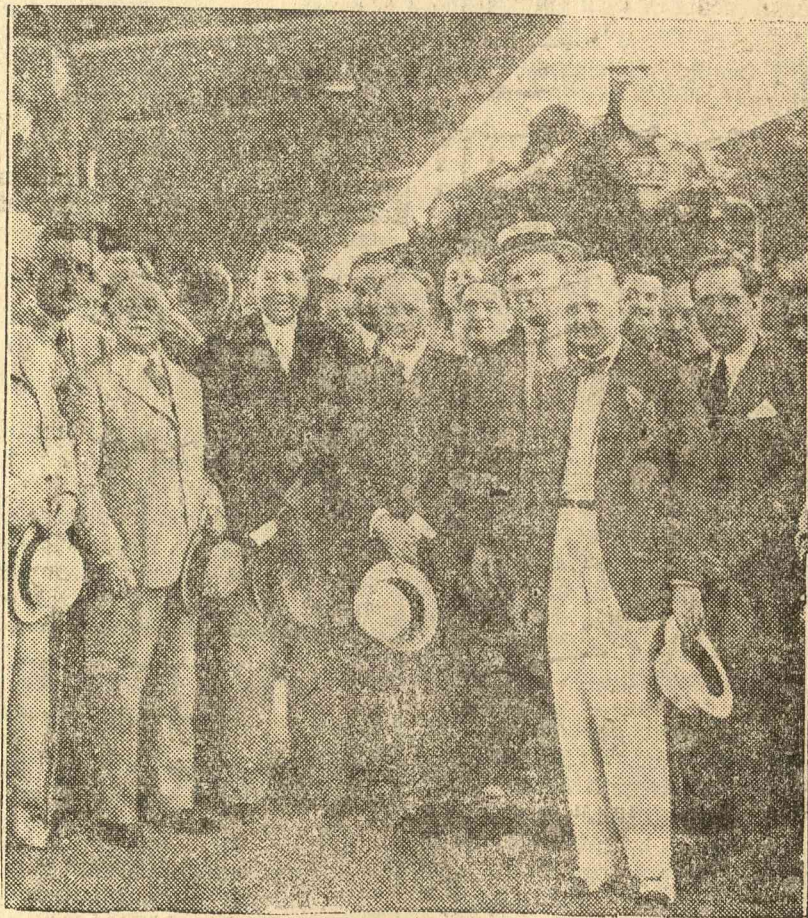
hatják a Bocskay — CAO — Crisana kombinált mérkőzést. — A Bocskay a múlt héten Törökországban turázott és kitűnő eredményeket ért el.

A CAO Crisana játékeréje nem szorult bővebb ismertetésre.

Két nagyméretű tennisz versenyt rendez az A. S. O.

Az ASO két nagyszabású versenyt rendez a közel jövőben. E hó 24-én és 25-én rendezik meg a Dréher serleg mérkőzést, a melyen az ország legjobb csapatai mérkőznek meg. A serleget a Gloria — Somogyi Klári országos bajnoknő csapata — védi és a Gloria az idén is a legjobbjaival vonul fel.

Augusztus 6—9 között a Macabival karöltve nemzetközi versenyt rendeznek és ez a jelek szerint felül fogja mulni az eddigi nagy sikertű nemzetközi versenyeket is. A nemzetközi versenyen a legjobb cseh, jugoszláv, magyar és román versenyzők részvételére számítanak.

Tilulescu hazaérkezett

A külügyminisztert a bucarestii pályaudvaron előkelő küldöttség fogadta. Jobbra tőle Antonescu pénzügyminiszter áll, balra I-Ormesson volt bucarestii francia követ, Inculeț belügyminiszter, Pop Valer igazságügyminiszter és Sergiu Dumitriu belügyi államtitkár.

Pásztor Ede megtért az anyaföldbe

Nagy embereknek kijáró impozáns részvét nyilvánult meg a temetésen

A város gyászol. A városháza tornyára felkuszott a fekete lobogó, hogy hírül adja a világnak Pásztor Ede főszerkesztő, elhunytát.

A város közönsége pedig délután félháromkor megindult a Rulikovszky temető felé, hogy megadja a végtisztességet annak az embernek, aki olyan sokat dolgozott ezért a városért. A város temet. Már a kora délutáni órákban benépesült a Dorobantilor ut és környéke az emberek százaitól, akik mind egy felé, gyalogosan, kocsin, vilámoson, autókön a temetőbe tartottak.

Még nem volt 3 óra, amikor a temető halottasháza már zsúfolásig megtelt és a közönség legnagyobb része a temető kertjében várakozott. Megérkezett dr. Weinberger Mózes, cluji főrabbi, Weisz főkántor és az egész kórus. Három órakor jött a gyászoló család, s ekkor már kinn voltak a hatóságok képviselői, a város részéről Dancea alpolgármester és Laslau Maximilian a gazdasági ügyosztály vezetője, a megye részéről Avram Nicolae vezértitkár a távollévő Bancila prefektus képviselőjében, dr. Markovits Manó ny. főispán és dr. Soós István a Magyar Párt elnökei, a Magyar Párt képviselőjében, rengeteg társadalmi előkelőség, az újságírók százai.

A halottasházban felravalozva állott Pásztor Ede koporsója. A fekete gyászleppel bevont koporsó nem látszott ki a koszorúk és virágcsokrok tömegéből. Koszorút küldtek az Újságíró Szervezet, az Újságíró Klub, a Friss Újság és Magyarország szerkesztősége és kiadóhivatala, a Pásztor nyomda alkalmazottai, a Szigligeti Társaság és rajongásig szeretett unokája: Münzer Márta. A koporsót borító koszorúk a következő feliratokat viselték:

Mikor a család tagjai helyet foglalnak a ravatal előtt felesendő Weisz főkántor hangja. A főkántor a halotti imát intonálja. A rövid ima után, amelybe minduntalan belesikolt az özvegy fájdalomtól elcsukló hangja: drága apukám! — kiviszik a koporsót a temető kertjébe, ahol Weinberger főrabbi lép a koporsó elé:

Isten élet-halál ura. Csodás alkotó kezében csüng minden ember lelke, hajsza: nál finomabb fonalon.

— Egy röpke pillanat és vége a földi életnek és lelkünkben, szívünkben ott gubbaszt sötét szárnyakkal a fájdalom, a borzalom.

És mi Gyászoló Testvérek tanúságot teszünk a lélek halk beszéde mellett, hogy Pásztor Ede, ez a szép lélek valóban fehérpálástos, szent prófétája, őrzője volt a szépségeknek, az igazságnak. Ezt örökölte ő, ezt látta ő abban a nagy családban, amelynek tagja volt, ezt látta mesterénél. Világéletében szorgalmas, törekvő, komoly ember. Korrekt, mértéktartó egyéniség. Az ő neve, élete elválaszthatatlanul egybe van kapcsolva, összeforrott e város életével, amelyben annyi esztendőn keresztül harcolt, dolgozott tiszta lélekkel, tiszta tollal. Hűség volt ahhoz a kultúrához, ahhoz az elvhez, amelyben nevelkedett, amely lelkének kincse volt, de hűség volt felekezetéhez, zsidóságához, ősi hitéhez is. Dolgozott az emberi jóért, az emberiség fejlődéséért tiszta idealizmusból, önmagáért a szépért. Ő nem vágyott sohasem babérokra, de másokat boldogan segített hozzá, ő nem vett el senkitől kenyeret, de adott helyette. Egyénisége el tudta simítani azt a vonalat, amely embert embertől elválaszt.

A legkészségesebb kartárs, a legodaadóbb kollega a kitünő és szerető főnök, lelke egy formán beszélt minden ember lelkével. Kemény, mint az acél az igazságért. Az igazságnak fejedelmi utján haladt egész életében. Véleményét mindig bátran és önértékesen megmondotta, tiszta csengése volt hangjának, szavának, az őszinteség harangjai zúgtak benne.

Családjáért? Élt-halt ez a drága ember. Hitvese? akivel a legpéldásabb, legharmonikusabb házasságot élt, most bucsuzik Tőled. És a gyermeked, unokád, vejed, testvéreid, a rokonság. Kísérnek a legszebb, legszentebb Imával. Legyen a lelked egybekötve az örök élettel. Mindörökké Ámen.

A romániai Népkisebbségi Újságírók Országos szervezetének s a Szigligeti Társaság nevében jöttem, hogy bucsut vegyek Pásztor Edétől.

Harminchét esztendőn át dolgozott szakadatlanul. Másfél emberöltőnél is több idő. A legidősebb ő volt közöttünk korban és munkában. És aki megírja e város politikai és társadalmi történetét, külön lapot kell, hogy szenteljen Pásztor Ede működésének, aki mindenkor a kispolgárság, a szegény ember szószólója, újságírója volt. És mindennek ami igazságos és emberi méltóságot, emberi jólelkét, szívet követelt.

De temetni jöttünk, nem dicsérni. A temetéseken az elismerő mondatok lehullának, mint a szeretet virágai — de én úgy érzem, mindennél többet mondott az a könny, amit ráejtettünk e koporsó fölére, s a bucsubeszéd sem kell, hogy több legyen annál a szívből fakadó, fájó sóhajjal kiejtett mondatnál: Kedves Eldus, jóbarátunk, jószívű szerető kartársunk, Isten veled. Nyugodjál békében. Minket pedig vigasztaljon meg a jóságos Isten.

Katona Béla a helybeli Újságírószervezet és az Újságíróklub nevében bucsuzik:

Dr Soós István a Magyar Párt nevében így bucsuzott nagy halottunktól:

Pásztor Ede váratlan és tragikus halála lesújtotta úgy a biharmegyei mint főleg az oradeai magyarságot, amely egy lelkes és értékes védőjét veszítette el Pásztor Edében, a városi polgárság pedig az autonómia és a városi közérdek mindenkori lelkes védelmezőjét bucsuztatja Pásztor Ede ravatalánál. Midőn ismételtén meghajtom Pásztor Ede emléke előtt a megyei és városi magyarság elismerésének zászlóját, teszem ezt azzal az ígérettel, hogy Pásztor Ede emléke és szelleme továbbra is megmarad közöttünk és azt soha nem fogjuk elfelejteni.

Legyen pihenésed csendes, emléked áldott.

Dr Adorján Emil a volt 48-as függetlenségi párt nevében mond utolsó Istenhozzádot.

Dr Lőrincz Sándor a barátok s a szombati asztaltársaság tagjainak utolsó üdvözlését olvácsolta.

Pásztor Miklós, a két szerkesztőségnek és kiadóhivatalnak nevében sirástól fátyolos hangon kezd beszélni.

— Nézd csak Bátyám, drága Főszerkesztőm, mennyi sokan gyűltek itt össze. Hozzád jöttek ők mind, rokonaid, barátaid, jó komáid, asztaltársaság-cimboráid, römpartnereid, ismerős urak, ismeretlen sze-

gény emberek, Hozzád jöttek ők, hogy megmondják Neked: szeretnek Téged, mert Te nem is tudod, milyen nagyon jó ember vagy, drága bátyám, Főszerkesztőm!

Két újságod, a Friss Újság és a Magyarország szerkesztőségének és kiadóhivatalának hűséges tagjai ide küldtek engem, aki a Te tanítványod voltam, amióta az iskolapadból az újságíró iskolájába kerültem, ide állítottak engem, hogy itt ezt megmondjam neked. És azt is mondták, hogy én azért csak bucsuzzam el Tőled, az ő nevükben is, ha Te már nem is bucsuztál tőlünk.

Én a tanítvány, hogyan mondjam el a Mesterről, hogy ki voltál? Lásd, a vérvizsgálat azt állapította meg, hogy vértünk egyezik, én a Te véred vagyok. De az alkotó energia, tehetség, tudás, újságírói vev, vállalkozási szellem, becsületes gerinceség, amely vezérré predesztinált: ez is a Te véredben volt és ezt az orvosi görcső sem az én, sem a más véredben kimutatta, nem fogja tudni soha. Ilyen ember csak egy volt, mint Te voltál!

Gránit-kolosszus, titán, aki belül csupa csupa szív! Kisemberek, szegények szószólója, kisebbségi sorban szakadt fajtád harcos vezére! Azt mondják a doktorok, hogy a szíved ölt meg. A szíved nem bírta el a sok szenvedést.

Bucu helyett, drága bátyám — lásd milyen önző vagyok, kérek Tőled valamit. Már szélesre tárulnak odafent előtted a menyország kapui, hiszen nemcsak a betegség alatt elszenvedett emberfeletti kinok, de egész életed munkája ott jelölték ki helyed a nagy Alkotó közvetlen közelében, az örök fényesség hazájában. Drága Főszerkesztőnk, most, amikor végtelen utadra elbocsájtunk, kérve-kérünk igaz újságírómódra, ahogyan mindig megmondtad a magadét a hatalmon levőknek, mondd meg odafenn, hogy Téged a szenvedő, fájó szívem vitt oda,

Irj egy vezércikket a mennyi újságba és harcold ki hogy felülről szálljon le közénk a béke, ránk, árván hagyott családotra, munkatársaidra, barátaidra, rajongott városodra és az egész megkínzott, meggyötört emberiségre.

Grünwald Sándor gépmester, a nyomdász munkások nevében a következőket mondotta:

A betű, a kultura fizikai munkásai, a nyomdászok, meghajtják az elismerés zászlaját a betű és a kultura szellemi vezére előtt.

Legyen nyugodalmad csendes, pihenésed békés. Emlékedet hiven és szeretettel megőrizzük.

A bucsubeszédnek vége. A koporsó felemelik és megindulnak vele a nyitott sir felé. A gyászruhás özvegy és az árvák maradt leány alig támolyognak.

Azután a koporsót leeresztik a sirba és elhangzik az utolsó gyászima és a rögfő a koporsóra hullnak,

Drága Mesterünk elkinzott testét magába fogadta az anyaföld. Lelke száll-száll a magasba és figyeljétek meg, mától kezdve e fényes csillaggal több ragyog az égen.

Erdős Zsigmond vasgyári igazgató súlyos betegsége

A város közgazdasági életének ismét betege van. Erdős Zsigmond, a Phöbus vasöntőde vezérigazgatója csaknem két hete orvosi kezelés alatt áll. Erdős vezérigazgató a háboruban súlyos veselővést kapott s ez a betegség azóta is többször előjött. Másfél héttel ezelőtt ismét rosszul érezte magát és a betegség orrvérzéssel kezdődött.

Az orrvérzés a betegség egyik szimptomája volt és Erdős Zsigmond állapota nem mutatott javulást. A csaknem két hete tartó betegség nagyon megviselte Erdős Zsigmondot és a család most Engel budapesti professzort hívatta le a vezérigazgató betegágyához.

Az ügyvédeknek nem kell a benevol taxa

Az Ügyvédi Kamara vezetősége tegnap délelőttre közgyűlésre hívta össze a Kamara tagjait. A tárgysorozat egyetlen programpontja a „benevol” — ugynevezet önkéntes taxák elleni tiltakozás volt. A gyűlésen a jelenlevő ügyvédek részéről két indítvány hangzott el. Az egyik Marcus Petre indítványa volt, aki azt javasolta, hogy tiltsák el az ügyvédeknek az „önkéntes” taxák kifizetését, fegyelmi terhe mellett. A másik indítványt dr. Roxin Teodor terjesztette elő, aki azt mondta, hogy tiltakozni kell az „önkéntes” taxák ellen, de

azt megtagadni nem lehet, mert az igazságszolgáltatást nem szabad minden fedezet nélkül hagyni.

Az elnök a javaslatok felett szavazást rendelt el és 101 szavazat esett dr. Marcus Petre indítványa, 37 pedig Roxin Teodor indítványa mellett. Ekkor azonban megállapították, hogy 151 szavazatnak kellett volna esnie s mivel kevesebb szavazatot adtak le, az ülés nem volt határozatképes. Ezért elhatározták, hogy július 22-ére új közgyűlést hívnak össze, amikor ebben a kérdésben véglegesen döntenek.

Elfogták a harisnyagyár házitolvajait

Szenzációs letartóztatást eszközölt a rendőrség. Kräutlein Hans oradeai harisnyagyáros megjelent a rendőrségen és feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik állandóan dézsmálták raktárát. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy az anyagraktárt Laune

Eszter, Vasadiné Hinzu Mária és Kandea Katica dézsmálták, akik a gyár alkalmazottai voltak. Az ellopott harisnyák értéke 80 ezer lei. A hűtlen munkásnőket a rendőrség letartóztatta.

Súlyos munkásbaleset a vasöntödében

Rendkívül súlyos és könnyen végzetesé válható munkásbaleset történt szerdán reggel fél nyolc órakor a Phöbus vasgyárban. Kövér Lajos 41 éves munkás az egyik munkateremben dolgozott, amikor egy hatalmas vasrud — eddig még ki nem derített körülmények között a hátára esett.

A súlyos ütés következtében az erős ember eszméletlenül esett össze. Előbb munkástár-

sai próbálták eszméltre téríteni, amikor azonban ez nem vezetett eredményre, kihívták a mentőket, akik Kövér Lajost a kórházba szállították. Itt az orvosok azonnal ápolás alá vették. Kövér Lajos állapota meglehetősen súlyos. Nem tartják kizártnak, hogy belső sérüléseket is szenvedett.

A szerencsétlenség ügyében megindult a vizsgálat a felelősség kiderítésére.

Nagyszabású uszóverseny és vízipólómérkőzés a városi strandon

A CAO uszószakosztálya szép fejlődésről tett bizonyosságot és tavaly is több nagy érdeklődéssel kísért uszóversenyt rendezett. Az idén néhány barátságos és kerületi verseny után nagyszabású országos versenyt rendez a CAO. A verseny attrak-

ciója az országos bajnok CFR uszó és vízipóló csapatának szereplése lesz. A versenyeket e hó 16 és 17-én tartják meg. Az uszóversenyek déli fél 1 órakor, a vízipóló meccsek délután 6 órakor kerülnek előtérbe.

— Autóbusz és teherautó tulajdonosok figyelmébe. A rendőrség közli az összes autóbusz és autókamion tulajdonosokkal, hogy a járműveknek a vonatkozó törvény által elrendelt felülvizsgálatát a rendőrkveszturán július 21, 22 és 23-án tartják meg. A járműtulajdonosok járműveiket jó állapotban kötelesek bemutatni, a forgalmi, valamint a pénzügyi engedély, az iparigazolvány és az autó biztosításáról szóló irattal együtt. Mindazokat akik a felülvizsgálaton nem jelennek meg, 2000 lej pénzbírsággal és a forgalmi engedély bevonásával büntetik.

— Kánya és Schuschnigg táviratváltása. Budapestről jelentik: Kánya Kálmán magyar külügyminiszter táviratot intézett Schuschnigg osztrák miniszterelnökhöz abból az alkalomból, hogy a béke helyreállt Németország és Ausztria között. Az üdvözlő táviratra Schuschnigg ugyancsak táviratban mondott köszönetet.

— Ideiglenes megegyezés a Dardanella kérdésben. A montreuxi értekezleten ideiglenes megegyezés jött létre háború utáni Dardanella átvonulható hajók kérdésében. A megegyezéshez a francia és

szovjet delegátusok fentartás nélkül hozzájárultak, míg az angol kiküldött a kormányára elé terjeszti a megegyezés szövegét elfogadás végett.

Az Országos Magyar Párt Bihar-megyei és városi tagozata őszinte részvétellel jelenti, hogy

PÁSZTOR EDE

főszerkesztő,
városi intézőbizottsági tag

folyó évi július hó 14-én súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének.

A megye és város magyar társadalma a hálával eltelt kegyelettel őrzi meg ennek a férfinak emlékét, aki mint intézőbizottsági tag a magyar kisebbségi jogok érdekében mindig kivette részét a kisebbségi küzdelemből, mint a városi tanács volt választott tagja a város polgárságának és a városi közérdeknek állandó szószólója volt.

Legyen emléke áldott!

A Magyar Párt

biharmegyei és városi tagozatának Elnöksége

APRÓHIRDETÉSEK

Állandó olvasóink használják fel a hirdetési tombola szerényeket!

POSTA

26 éves iparossegéd, özvegy, kinek kis babája van, ismeretséget kötne férjét és kis gyermekét szerető szolid, némi hozományal rendelkező, kissé szőke leánnyal, kinek életéve 18—22 között van. Lehet falusi is. Leveleket Józán életű barna özvegy jelíggel a kiadóba kérek. 5391

ÁLLÁS

Perfekt románul tudó VI. gimn. végzett urileány intelligens családdal gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadóban. 5142

A MAGYARSÁG terjesztésére keresünk az ország minden városában és kistérségében megbízható ügyes egyéneket. Aján-

„IDEAL-ROYAL”

petrolgázlőzőgép 270— Lei

„PETROLUX”

petrolgázlőzőgép 200— Lei

épület és butorvasalások. Atlapingyen

Stern vaskereskedő

Uradea, Piața Mihai Viteazul No. 2.

Telefon 8-92.

VÉTEL-ELADÁS

Könnyű nyári férfi ruha eladó. Cim a kiadóban. 5521

Pintér szerszám halálozás miatt sürgősen eladó. Forvith Tileagd, jud. Bihor.

LAKÁS

Kiado azonnalra üzlethelyiség 1 szobás lakással, Str. Alexandri si str. Petru Maior sarokházban, 40 évig bédogos műhely volt. Értekezni dr. Lörincz ügyvédnél, Bul. Reg Ferdinand 13. 5006

KÜLÖNFÉLE

6 éves ref. gyereket örökbe adnék. Cim a kiadóban.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA

Telefon: 380.

„MAGYARSÁG”

1936 július 1.